Algemene beschouwingen 2026

Voorzitter. De ankers zijn opgehaald, de trossen zijn losgegooid en vanaf de kade varen we als gemeenteraad samen de zee op deze nieuwe periode in. Niet als één schip, maar als verschillende schepen; elke partij met haar eigen vlag, eigen zeekaart en eigen bemanning. Toch varen we dezelfde zee op en hebben we uiteindelijk dezelfde bestemming: we willen onze gemeente Heerde verder versterken als een prettige plek om te wonen, te werken en te leven. Voor de CU-SGP staat hier achter de katheder een nieuwe stuurman. De reis is begonnen.

De koers

Het coalitieakkoord heeft als titel ‘Samen werkt’. Dit akkoord geeft ons een duidelijk programma van de reis die we de komende 4 jaar af willen leggen. We zijn blij dat hierin de hoofdlijnen van de CU-SGP zichtbaar zijn: de gemeenschap centraal, zorg voor elkaar, rentmeesterschap en ook financieel realisme. En wat mooi dat we het hier in Heerde echt samen doen. Er is vanuit alle partijen constructief input geleverd op het coalitieakkoord en die input is ook serieus meegenomen. We zien in andere gemeenten dat samenwerking niet altijd een vanzelfsprekendheid is. De CU-SGP is blij dat we, juist in dit bijzondere jaar waarin Heerde haar 850-jarig bestaan viert, de verbondenheid terugzien.

We willen onze waardering uitspreken aan het college, de ambtelijke organisatie en iedereen die heeft meegewerkt aan de voorliggende stukken. Opnieuw liggen er degelijke en zorgvuldige financieel stukken voor ons. En laten we dat ook benoemen: met veel dingen gaat het in de gemeente Heerde gewoon goed. Drie voorbeelden:

1. Uit het rapport van de Rabobank over de Regio Stedendriehoek blijkt dat de brede welvaart, oftewel het welbevinden van mensen, in deze regio tot de hoogste van het land behoort. We wonen in een betrokken regio waar het veilig en goed wonen is in een aantrekkelijke leefomgeving met de Veluwe en de IJssel om de hoek.
2. We bieden momenteel uitstekende opvang aan de Oekraïners. Daar mogen we trots op zijn. De Oekraïners zijn goed aan het integreren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Uit onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum blijkt dat de realiteit ook is dat ruim 80% van de gevluchte Oekraïners de komende jaren in Nederland blijft, ook als hun thuisland veilig is. Een vraag aan het college: ***kunnen wij in de toekomst dit faciliteren of wordt er een oproep gedaan bij hogere overheden om dit te faciliteren?***
3. Als gemeente stimuleren we de leefbaarheid in onze dorpen. De fractie van de CU-SGP is blij in de stukken terug te zien dat er een indexering plaatsvindt van de subsidie voor stichting het Berghuizer zwembad en de Bibliotheek Noord Oost Veluwe. Ook zijn we blij met lokale initiatieven, zoals een hospice. College: ***laten we zulke initiatieven ook blijven stimuleren.***

Als we naar de financiële koers kijken, zien we ook een aantal ontwikkelingen waar opgaven liggen. Ik benoem er twee:

1. De gemeente Heerde is de afgelopen jaren gegroeid en dit vraagt om het aanpassen van de organisatiestructuur. De inhoudelijke besluitvorming hiervoor moet nog

plaatsvinden en het gaat om forse bedragen. De CU-SGP ziet de noodzaak hiervan, maar vraagt het college wel om een periodieke voortgang te delen. We denken hierbij aan de gemaakte keuzes, de voortgang van de organisatieontwikkeling en de bijbehorende kosten. Onze vraag is: ***is het college hiertoe bereid?***

2. De koers betekent wat ons betreft ook het houden aan de afspraken. De uitbreiding van de velden van VV SEH moet wat ons betreft niet als wens, maar als besluit worden meegenomen. We ondersteunen daarom van harte het amendement Investeringskrediet uitbreiding velden SEH. Uit gesprekken met SEH blijkt dat er ook mogelijkheden zijn om na investeringen in bijvoorbeeld drainage en een robotmaaier, kosten te besparen. College: ***laten we die gesprekken ook voeren en waar het kan de zelfredzaamheid van onze verenigingen blijven stimuleren.***

Storm op komst

Hoewel we nu nog op een rustige zee varen, ziet deze stuurman van de CU-SGP dat er in de verte storm op komst is. Goed dat in het coalitieakkoord staat dat de keuzes bewust en realistisch zijn: geen grote ambities zonder financiële dekking.

De meerjarenbegroting laat ons een somber beeld zien. De storm die wij zien aankomen is niet alleen financieel. Het is ook de vraag hoeveel ruimte we straks nog daadwerkelijk hebben om keuzes te maken. Drie opmerkingen over de te verwachten storm:

1. We zien een aantal onderdelen als wens opgenomen in categorie 4C en lezen dat als openstaande beleidskeuzes. Maar zijn dat wel openstaande beleidskeuzes of zijn deze onderdelen gewoon noodzaak? We denken bijvoorbeeld aan de Bibob, de wegenlegger en de controle op veiligheid van 4000 extra bomen. Vraag aan het college: ***zijn dit wel knoppen waar we aan kunnen draaien?***
2. We zien forse stijgingen in kosten in een aantal onderwerpen: denk aan onderhoudskosten van gemeentegebouwen, De Heerd, de Rhijnsberg, maar ook de stijging van de kosten in het sociaal domein is fors.
3. Storm is er ook op komst voor onze agrariërs. Het maatregelenpakket van de landelijke overheid, de 500m zonering en de Aanpak Veluwe hebben grote invloed op bedrijven en recreatie. Achter elk agrarisch bedrijf staan gezinnen die hun bedrijf soms al generaties lang met zorg beheren. Onze oproep aan het college is: ***sta naast deze inwoners en zorg voor haalbare doelstellingen voor onze agrariërs.***

De reddingsboeien

Er zijn voor de toekomst grote financiële onzekerheden. De taakmutaties van de meicirculaire worden nog uitgezocht, maar de algemene mutaties geven ons weinig extra middelen. Wat worden onze reddingsboeien? De komende periode kunnen er nog grote kosten op ons af komen. Denk hierbij aan achterstallig onderhoud en verduurzaming van Villa Jacoba, verkeersmaatregelen in onze dorpen en de toekomst van het Berghuizerbad. Wat doen we wel, wat doen we niet en wat doen we later?

De meerjarenbegroting is, ondanks het realistisch ramen, niet sluitend. Het realistisch ramen laat zien dat de rek er wel uit lijkt te zijn. Als CU-SGP voeren we graag het pleidooi om de

begroting in 2027 op 0 te krijgen en de tekorten in de verdere jaren zoveel als mogelijk terug te brengen. Laten we het ook gewoon benoemen: als de financiële werkelijkheid daarom vraagt, zullen we moeten spreken over ombuigingen. Dan liever tijdig en doordacht dan onder druk en op het laatste moment. Twee dingen hierover:

1. ***Wanneer is het moment dat we na moeten gaan denken over ombuigingen en kan het college met een plan komen om de beschikbare middelen te verdelen op basis van prioriteiten? Oftewel, het priority-based budgeting?*** We verwachten dat het college de begroting kritisch doorneemt en dat er een goed en strak overzicht komt, van 'knoppen' waar we aan kunnen draaien. Probeer hierin echt creatief te zijn.
2. En de tweede vraag: we zien dat het voor kleine gemeenten steeds lastiger is om zelfstandig te overleven. Ook hier in de buurt zien we dat terug. Wij willen graag onze eigenheid behouden, maar ook kijken waar we op uitvoering samen kunnen werken. De titel van het collegeakkoord is niet voor niets 'Samen werkt'. Een oproep aan het college: ***bundel waar dat kan je krachten bij de hogere overheden, de VNG en de K80, maar pas hierbij goed op onze eigenheid.***

<u>De bestemming</u>

En daarmee gaat onze reis verder. In vertrouwen in deze raad, in vertrouwen in onze inwoners en bovenal in vertrouwen dat God met ons meegaat op deze reis. Niet alleen wanneer het rustig is op zee, maar ook als de wind aantrekt en de golven overslaan. God heeft ons in onze eigen levens ook geen kalme reis beloofd, maar wel Zijn nabijheid onderweg en bovenal een behouden aankomst.

Dank u wel.